

Samverkan mer än en metod eller ett medel

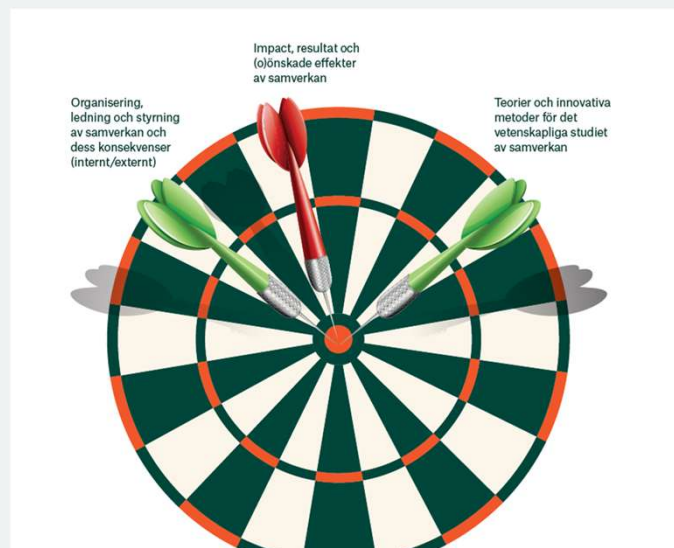
Linda Höglund, vetenskaplig ledare RoC och docent i företagsekonomi, redovisning och styrning, Mälardalens Universitet

**Mälardalens
universitet**

1

RoC (Research on Collaboration)

- En ny tvärvetenskaplig forskningsmiljö vid MDU som bedriver forskning om samverkan inom 3 fokusområden.
- Presentationen idag bygger på forskning som har genomförts inom RoC och två projekt:
 - en litteraturstudie (collaborative research in managementstudies)'
 - en fallstudie (Mötesplatser)

2

13/2 2025 13.15 - 15.00 (ZOOM) SEMINARIUM OM SAMVERKANSPRAKTIKER

- 13:15** Inledning (Linda Höglund, vetenskaplig ledare RoC)
- 13:20** Hanna Hellgren, universitetslektor vid Högskolan i Borås presenterar sin avhandling *En berättelse om att (få) vara kvar: en studie i att skapa utrymme för samverkansuppdrag i offentlig sektor* som handlar om etablering av samverkan för att stödja arbetsmarknadsintegration av utrikesfödda.
- 14:00** Monica Pärus från Sisters in Business berättar om hur de som förening stöttar utrikesfödda kvinnor att integreras i samhället, utveckla idéer och starta företag.
- 14:15** Reflektioner och avslutande diskussion

Research on Collaboration (RoC) is an interdisciplinary research environment and a Community of Practice at Mälardalen University, Sweden (mdu.se)

3

JOIN US...

by signing up to our network and get news about RoC and invitations to our upcoming activities.

Thank you!

We RoC(K) - Network for Research
on Collaboration

4

Litteraturstudien

Karin Axelsson, Emma Bell & Linda Höglund

5

Vad vet vi om samverkansforskning

- Det handlar om att bygga relationer mellan olika parter (akademiska och icke-akademiska) i syfte att tillsammans producera (ny) kunskap.
 - Mening och innehåll varierar och är löst definierat
 - Ett "paraplybegrepp" som inkluderar en mångfald av olika fenomen
- Forskning pekar på vikten av ömsesidighet (reciprocity) där alla samverkande partners SKA erhålla ett värde av att samverka.
- I praktiken är samverkan svårt - olika motiv och intressen styr och vi fyller samverkan med olika innehåll - vi har även olika förväntningar på vad samverkan så uppnå.
- **Att producera kunskap är inte en neutral process** – all samverkan görs i ett kontext som definieras av relationer och då blir det viktigt att förstå aspekter av makt och konkurrens.

6

Vad har vi gjort?

- Utforska innebörden av "samverkan" i managementforskning genom att identifiera och analysera vilket språkbruk som används och vilka diskurser som framträder i positioneringsarbetet av forskningssamverkan.
 - Få analyserar diskursiva praktiker och språkets konstituerande effekt på vilken kunskap som produceras.
 - Sättet vi talar och skriver om samverkan får konsekvenser för hur vi ser på samverkan både i forskningen och praktiken.
- Vi har utgått ifrån en reflexiv litteraturstudie
 - Reflexivitet handlar om att självreflektera, analysera och återupptäcka sin roll som forskare i relation till den kunskap hen konfronteras med.
 - Kritisk reflexivitet innebär att ifrågasätta värderingar, förgivettagna antaganden och påstådda absoluta sanningar som existerar inom ett forskningsfält.

7

Reflexiv litteraturstudie i fyra steg

(Alejandro & Knott, 2022)

1. Vi sökte på nyckelordet collaborative research (80 st artiklar).
2. Språklig analys av specifika uttalanden om collaborative research (antaganden och definitioner) i varje artikel.
3. Identifiera språkliga mönster (kollektiv förståelse) för collaborative research.
4. Reflexivt jämföra språkliga mönster i artiklar med vår egen vardagspraktik (intern/extern grey litterature).

8

Resultat - 3 rådande diskurser

- En metod för att producera kunskap:
 - Action research, engaged scholarship, a method for project management, co-production, interactive research, participatory research.
- Ett medel för att uppnå specifika output och/eller outcome:
 - Kunskapsutbyte och överföring, innovation, nya produkter, extern finansiering, doktorander etc.
- Tvetydighet om mening och innehåll:
 - Ett paraplybegrepp, ett odefinierat koncept som fylls med olika innehåll och mening, tolkas olika och betyder olika saker för olika personer/parter, fångar allt eller inget.

9

Resultat

- Diskurserna metod och medel är också mycket centrala i vår egen vardag och i styrdokument.
- Vi förväntas bedriva ömsesidig samverkan som levererar resultat till alla parter.
- Ömsesidighet får ofta stå tillbaka då en part tenderar att "vinna".
- Samverkar vi verkligen (input-output).
- Instrumentell syn på kunskapsproduktion (mellanmänskliga relationer utesluts).
- Ingen ifrågasätter samverkan (baksida?)
- Samverkan ett "magic concept" innefattar allt och inget - svårt att vara emot "samverkan".
- Diskursiv uteslutenhet – ömsesidighet i relation till makt och etiska överväganden ignoreras (teori/praktik).
- Kunskapsproduktion är inte en neutral process – vi måste förstå det specifika kontext av relationer vi befinner oss i - Här blir reflexivitet viktigt för att skapa ömsesidighet.

10

Etik och ömsesidighet

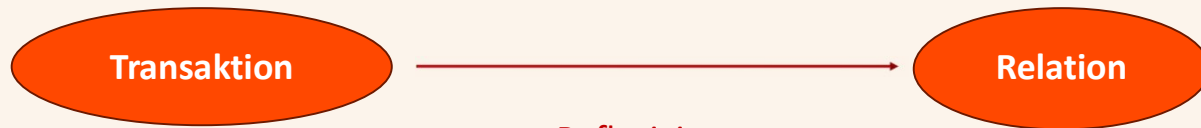
- Samverkan karaktäriseras av reciprocitet dvs. ömsesidigt utbyte som leder till gemensam kunskapsproduktion - *hur vi ska uppnå ömsesidighet är dock oklart.*
- Forskare är moraliskt ansvariga för att bygga ömsesidigt fördelaktiga relationer med människor de studerar och ge något tillbaka till dem i utbyte (Bell & Bryman, 2007).
- Instrumentell tillvägagångssätt till samverkan är problematiskt då det utesluter underliggande etiska problem kopplat till ömsesidighet. Därmed utesluts frågor som för vem är kunskap producerat för? Vilka möjligheter finns det till gemensamt värdeskapande? Ska vi engagera oss i all samverkan? Hur förhandlar vi värde av samverkan?

11

Slutsatser

- Vår arbetshypotes är att om vi inte praktiserar reflexivitet, kommer konkurrerande intressen göra det svårt att nå resultat som fungerar för alla involverade i samverkan.
- Reflexivitet ger oss en möjlighet att medvetandegöra sin egen position och upplevda maktrelationer i ens vardagliga arbete kan påverka hur kunskap produceras.
- Risken finns att en parts intressen prioriteras över en annan part (vinnare/förlorare).
- Det är viktigt för alla samverkansparter att reflektera kring inte bara vad de vill uppnå genom samverkan, utan också vilken "världssyn" man kommer med och möjliga alternativa synsätt.

12

En transaktionell ömsesidighet är syftes driven, rationell och instrumentell i sin syn på kunskap som en transaktion som tillgodoser alla partners egenintressen och resultat som kan förutspås i förhand.

En relationell ömsesidighet förutsätter tillit och att parterna erkänner sin begränsade förmåga att kontrollera andra och förutspå den kunskap som forskning producerar i samverkan.

13

Samverkansinitiativet Mötesplatser

Höglund Linda, Johansson
Anna, Mårtensson, Maria,
Svanelöv Eric, Talman Lena

14

Mötesplatserna - Fröslunda och Årby

- Utforska den interna samverkan i Eskilstuna kommuns samverkansinitiativ Mötesplatser.
- Mötesplatser samlade bibliotek, fritidsgård, öppen förskola, jobbcentrum, ung fritid, familjecentral mm.
- Syfte var att på kort och lång sikt förbättra förutsättningarna för de boende i Fröslunda och Årby att få ett jobb.
- Genom observationer och samtal följde vi samverkan i det vardagliga arbetet på mötesplatserna.
- Genom intervjuer med styr- och projektledningsgrupp för mötesplatserna försökte vi förstå möjligheter och utmaningar som uppstår vid styrning av samverkan.

15

Vad kom vi fram till – operativ nivå

- Samverkan är viktigt för medborgares inflytande och möjlighet till stöd
- Medvetet samverkansarbete ger "ringar på vattnet"
- Skapar trygghet för medborgare genom den fysiska platsen
- Ha en "öppen dörr" och lyfta medborgare från en "administrativ kö"
- Bättre resultat när man arbetar gemensamt än när man arbetar enskilt

16

Vad kom vi fram till – styr- och ledningsgrupp

Möjligheter med samverkan

- Att tillsammans med andra "lösa" svåra samhällsutmaningar
- Skapa långsiktiga samhällsvärden
- Att styra och leda på helheten (horisontellt)
 - Frånga idén om vertikal styrning och uppföljning i "stuprör"
- Ökad förståelse för varandras olika verksamheter
- Att lära av varandra

Utmaningar med samverkan

- Att balansera långsiktiga och kortsiktiga resultat
 - Output vinner över outcome
- Många aktörer som ska samverka och på olika nivåer
 - Ute på mötesplatserna
 - Mellan verksamhetsområden
 - Mellan politiker och tjänstepersoner
- Vi ser på samverkan olika
 - för vem/vilka skapar vi värde?
 - Förhandlingar – vem "vinner"
- Vem bestämmer vad ett bra resultat är (politiker, tjänstepersoner, medborgare, media, andra?)

17

Diskussionsfrågor

- Vilka möjligheter och utmaningar ser ni med samverkan?
- Hur kan vi bättre stödja det mellanmännsliga/relationella i samverkan?
- Hur kan vi bygga in mer reflexivitet i samverkan? (t.ex. kopplat till politiska aspekter, makt förhållanden, etiska dilemman, förhandlingar av gemensamma intressen)

18